

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Sambet'a, Folia una data pe septimana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl v.a. Tiri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu s'au 40 doideceni, or 3 galbini mon. sunatoria. Se prunuma la postale c. r., si pe la DD. correspondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari s'au mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiecare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 25.

Brasiovu, 28. Martiu 1864.

Anulu XXVII.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Relatiune

asupra celoru doua proiecte de lege privitoare la §§ 40, 45, 48 si 82 ai patentei urb. din 21 Iunie 1854.

(Continuare din Nr. tr.)

In asemenea impregiurari nisuinti'a ambeloru parti, de a trage si explica patent'a si inaintea infientandeloru tribunale urbariale, pe catu se pote in partea loru, era neadormita, nu mai catu la fostulu supusu avea unu caracteru mai multu pasivu, incatu adeca acela se exprima numai in simpla oftare dupa dreptate, pe candu inse la partea contraria luá o dimensiune activa dupa firea lucrului cu totulu daunosa intereseloru fostului supusu, care in urma s'au bucuratu si de succesulu seu mai securu, de ore ce au isbutitu a scote la valore pe la tribunalele urbariali interpretatiuni ale legii cu totulu contrarie spiritului ei, care s'au si obrudatu de cuasi cinosura in loculu adeveratului intielesu mai pe la tote tribunalele si instantiele, pre cum au s. e. a) regul'a introdusa in pracs'a judetieloru urbariali peste totu de a dá mai alesu la unele pasuri si dispositiuni nu cu totulu chiare interpretatiuni facie cu pretensiunile fostiloru supusi mai multu restrictive, de unde au resultatu, ca in casuri dubie castigulu au inclinatatu si reesitu totu de una in favorea domnului pamentescu,

b) folosirea dispositiunilor provisorie politice la decideri asupra naturei pamentului mai totudeuna de argumentu si motivu deciderioru, asemenea si la pronuntiarea, deca vre o alodiatura este rescomparavera ori ba —, de unde apoi au urmatu, ca decisiunile provisorii politice si adeseori necorespondietore dreptului, au trecut din stadiulu celu provisoriu in definitivulu invescu cu putere de lege si neresturnaveru mai multu

c) fictiunea seu mai bine ficarea regulei de a trage din neplatirea contributiunei totudeuna consecintie prejudiciose naturei urbariale a pamentului, si neadmiterea, respective nerrespectarea probamentului contrariu, de care procedura nu era crutiatu neci pamentulu, care nu era conscrisu la a. 1819.

d) Opiniunea espresa prin sentintie urbariali, cum ea posesiunea din a. 1819 la casulu celu din urma alu § 18 din patent. urb. numai atunci ar' fi inpreunata cu dreptulu rescomparaveritatei, deca pretendentele este seu ensusi posesorele dela a. 1819 seu celu pucinu posesiunea se fia in familia si eredita dela insusi posesorele din a. 1819,

e) restalmacirea §. 28 prin fictiunea unei teorii nefundate si forte stricatiósa fostiloru supusi domnesci au fostu aceea, ca cu total'a nerrespectare a referintieloru factice desvoltate in cursulu mai multoru seculi si sanctionate pe cale legale s'au veritu in pracs'a tribunaleloru urbariale de principu, ca in scaunele secuiesci n'ar' exista pamentu urbariale, si de cumva totusi s'ar' afla undeva, aceea aru fi o exceptiune dela regula intemeliata pe casulu de a fi fostu introdusu „jus regium“, care inse dupa pracs'a judeciare escipientale avendu de a comprobá colonulu se luptá cu greutati, se pote dice, ca chiaru neinvingivere, de ore ce avea de a face cu fapte ce intreacu pe de parte memori'a generatiunei presente, si care de si intemplate, dar' erau forte reu ori uneori neci decum oficiosamente inregistrate. La o asemenea procesura n'au pututu legislatorele se si fi avutu tientata intentiunea, si neci nu s'au intemplatu in spiritulu legii, care pentru natur'a pamentului peste tota tier'a au dispusu prin §§ 3 si 5 a caroru aplicare cumca trebuie se se intemple si in scaunele secuiesci, se vede apriatu din § 28, in care deca datatoriulu de lege n'ar' fi fostu in principu pentru colonicatura si in secuime, ca si prin comitate, nu avea locu partea de antea a §., unde se dispune apriatu, ca sectiunea de antea a patentei are aplicare si in pamentulu secuiescu.

Aceste si mai multe alte asemenea ecsemple pentru a

caroru adeveru ne dau garantia archivele fosteloru tribunale urbariale de tote instantiele, unde deca ne ar' da mana, ca se putemu privi, amu da peste sentintie si decisiuni contradicatore in cause cu totulu analoge si de natura asemenea, de care neci a V. sectiune, ca privitoare la pasiuni si paduri, nar' fi ramasu scutita dandu procesutei preste totu unu caracteru retrogradu; numai pe lunga neesaot'a chietate a legii si mai cu seama prin acea impregiurare s'au veritu in pracs'a ca de cinosura, ca diferitele sectiuni nu s'au adusu in stricta armonia una cu alta, ce usioru se putea intempla asia, deca principiale generale, ce in spiritulu legii sunt petrecute, si ar' fi aflatu espresiune prin §§ de sene statatori, care apoi ar' fi aparatu si departatu unele anomalii ivite in pracs'a de cativa ani, si ar' fi pusu stavila totuodata si pretensiuniloru, despre care respectivii pana in esirea patentei din 21 Iunie 1854 neci n'au visatu.

Atunci inse, candu in consciinti'a datorintiei mele ca reprezentante alu poporulu, indemnatu inse de cea mai curata si sincera intentiune, nu puteamu a nu atinge cele de pan'aci, pe care scutitu de ori-ce partialitate din parte mi numai canisce lacune in lege le puteamu apretia, mi impune datorinti'a de alta parte, ca se dau espresiunea cuvenita si unui adeveru de mare insemnatate, unui adeveru, care in sfer'a legislativa nu se pote incungiura, si anume adeverulu, ca defectele legii, precum si greutatile, de care se voru potigni in pracs'a, la momentulu conceptiunei legii adeseori nu se potu prevedé; nu se potu ele prevedé mai alesu atunci, candu sunt productulu desvoltarei treptate a referintieloru sociali si a opiniuniloru, ce despre dreptu si despre lege se invescu pe terenulu aplicatiunei, — de unde se nasce inse necesitatea cea peste totu recunoscuta, cumca activitatea si puterea legislativa in statu trebuie se porte unu caracteru progresivu tientitoriu la indeplinire si perfectiune corespundietore trebuintieloru noue, prin care apoi suplenirea lacuneloru merge pe o cale fireasca, de nu intimpina greutati. — Unu statu, care inalt'a s'a misiune de a aduce legi sio privesce din estu punctu de vedere alu progresivitatei, se pote crede, ca este sigurti de viitoriulu fericitu, de ore ce acolo interpretatiunile, inoirile si scaimbarile in lege se privescu ca acomodari si perfectiuni rechiamate prin puterea trebuintieloru de tote dilele. —

Facie cu aceste adeveruri neresturnavere trebuie inse se marturisescu, ca sum patrunsu de simtiulu unei satisfactiuni, si me vedu intaritu in opiniunea mi espresa cu privire la defectuositateá patentei urbariale din 21 Iunie 1854, vedendu ca in aceasta privintia nu me departu, ba sum chiaru de unu acordu si cu inaltulu regimu, ca putere a statului ecsecutiva, in a carei frunte suntemu norocosi a vedé pre celalaltu factore legislativu, dupa ce pre inaltu acelasi prin rescriptulu din 15 Iunie a. c. Nr. 3117 din inaltimea tronulu respicandu principii salutari si adeveratu parentiesci catra diet'a adunata in firulu aceluor propoziitiuni, care pentru prosperarea si fericeirea patriei si a natiuniloru conlocitore preagratosu se indura a le anuntia spre resolvare, vedemu una referitore la patenta urbariale, care are de scopu „integritate si interpretarile de lipsa ale uneloru determinatiuni ale patentei din 21 Iunie 1854 despre punerea in fapta a desdaunarei pamentului.“ —

In aceste preinalte cuvinte diace pe deoparte recunoscerca espresa, ca legea, respective patent'a urbariale este defectuosa, ear' de alta parte si anume in fapt'a pronuntiatiunei loru o dovada eclatante, ca integritate si interpretarile de lipsa fora de o grea compromisiune a puterei legislative nu se mai potu amana. — Unu evenimentu ca acesta de mare importantia, candu ambii factori ai legislatiunei in consciinti'a inaltei loru misiuni se unescu si intru cele facunde, din partemi ilu privescu ca o garantia, ca pre inaltele cuvinte de mai in susu voru fi bine intielese, si ca se voru bucura in obiectulu desgreunarei pamentului de resultatulu corespundietoriu trebuintieloru strigatore ale patriei nostre.

II. Privinduse acum cele doua proiecte de lege referi-

tóre la §§ 40, 45, 48 si 82 ale patentei din estu puntu de vedere, nu se potu luá altufeliu decatu cá unele ce 'su la tempulu seu si binevenite, de óre ce ele sunt basate pe esperintia facuta in viéti'a poporului, si sunt effuinti'a trebuintieloru desvoltate in cursulu unei praxe de mai multi ani, sunt prin urmare de o natura dreptu progresiva. —

De o positiune nu mai pucinu favorita trebuie se se bucure si daca se voru luá din partea cea practeca, si in comparatiune cu sectiunea a V-a din patent'a urbariale, pentru-ca: mai inainte de tóte respectéza cu privire la obiectu relatiunile faptece ale posesiunii, si drepturilor care s'au statoritu si regulatu definitivu pana la a. 1848 parte prin legi positive parte prin usulu seculare, care din urma dupa condic'a legiloru patriei inca erá lege; mai incolo pentru-ca: principialmente nu se deosebesce de patenta si au totu aceeași basa, de óre ce ambele proiecte in acordu cu § 40 si 47 ai patentei numai pasciuni si paduri, in acaroru posesiune si folosintia fostii supusi cu fostii domni pamentesci au fostu mestecati, s'au mai bine dicundu, care pana in a. 1848 au fostu in comun'a folosintia a ambeloru parti, le supune regularii. —

Diverginti'a ce ocurge intre aceste proiecte si intre numiti'a patenta se afla numai in deductiunea unuia si a aceluasi principiu, in deductiunea, care in ambele proiecte este mai ecsacta decatu in patenta, pentru-ca luandu de chiae mesur'a folóseloru, se nesuesce de a inlaturá restringerea ce suferé principiulu statoritu in § 48 care tiene, cumca competentia ce se va asemna fostului supusu se corespunda usufructului trasu pana in a. 1848 si inca restringere dupla, de óre-ce la eruarea competentiei de padure a fostului supusu dupa patenta vine odata a se lua in bagare de sema ceeaalta posesiune, — ear' incolo se statoresce unu maximum si unu minimum fora respectu, déca va corespunde folóseloru trase ori nu, si fora privire la impregiurarea aceea fórte momentósa, cumca folosintia padurei au facutu o parte esentiale din constitutivulu ce competea fostului supusu dela domnulu pamentescu si pentru care acestu din urma isi primesce indemnizarea dela tíera, prin care fostului upusu trebuie se i se asecurése aceea ce au avutu mai inainte, precum se intempla aceasta cu pamentulu aratoriu si cu fenatiulu, si precum ar' trebui se se intemple si cu folosulu padurei, daca nu voimu se donamu fostului domnu pamentescu o parte din obiectulu cumperatu cu unu pretiu de tíer'a intréga asia greu simtitu. —

Este inse de observatu, ca neci diverginti'a aceasta nu se póte afirma, cumca ar' fi generale, caracterulu ei este mai multu locale, si luanduse din partea cea practeca, merge paralelu cu relatiunile factice ale folóseloru trase, de numai acolo se efeptuédia, unde se reclama de impregiurarile locale, acolo adeca, unde folósele trase pana in a. 1848 intr'adeveru au fostu mai mari decatu se se póta acoperi cu maximumu statoritu; ear' in altu locu si anume acolo, unde impregiurarile nu sunt de asia, remane cu totulu ne observata. O asemenea divergintia apretiuinduse dupa meritulu ei, nu este alta decatu o stricta consecintia din principiulu statoritu prin patenta, dupa care referintiele faptece ce s'au desvoltatu si au dominatu in folosintia pasciuniloru si a paduriloru pana in a. 1848 in principiu se sanctionésa, de óre-ce regularea numai la folosintia comuna se pronuntia cá lege si inca cu espresa inviatiune la mesur'a usului ce au sustatu pana in a. 1848 „nach Mass des vor dem Jahre 1848 bestandenen Usus“ la pasciuni in § 40 si cu respectarea cantetatei ce au competatu acelorasi „Umfang der den gewesenen Unterthanen gesetzlich gebührenden Nutzungen“ la paduri in § 48 alu patentei urbariale; de unde urméza ca ficsarea unu maximum si minimum devine inpractecu

si cu totulu nedreptu, ce din parte'mi nu potu crede se fia statutu in voi'a si intentiunea legislatoarelui, ci trebuie se credu numai atata, catu me indreptatiesce si catu resulta din principiulu si spiritulu legei, si anume cumca chiaru pe lunga voi'a resoluta de a nu scurtá pe neci o parte in folósele trase, s'au parutu a isbuti cu o dispositiune practeca si drépta adaugundu posesiunea supusiloru in chipu de o chiae si supunendu ca dupa asta apoi fia care parte va puté capata atatu, catu au folositu mai inainte, ce inse precumu arata pracs'a si precumu au demonstratu si proponentele Ratiu, ése cu totulu in` contra intentiunei legislatoarelui, causanduse pe de o parte o mare nedreptate fostului supusu, ér' pe de alta parte danduse fostului domnu aceea ce in fapta n'au avutu neci odata, de óre-ce nu se póte afirma, cumca aceea ce intr'adeveru au usitatu fostulu supusu si au incursu in a lui folosu, aru fi usitatu domnulu pamentescu, care dela 1848 incóce au incetatu; si pentru care domnulu pamentescu era datoriu se dè iobagiului seu pasciunatu de ajunsu ce desdaunésa dela tíera; apoi scopulu legei nu este si neci nu póte se fia altulu, decatu cá cu stergerea legaturei feudale, care nu se mai putea uni si sustiené pre lunga spiritulu de civilisatiune ce domnesce in Europ'a, fia care parte se fia asecurata in dreptulu seu avutu, ér' pentru cele ce au trebuitu se se casese, se se dè relutiune fostului indreptatitu, precum vedemu ca se si intempla.

Acestu scopu alu legei vine inse de si nu preste totu, da in cele mai multe casuri cu totulu alteratu in chipulu espusu mai in susu, ce numai prin diverginti'a care ocure intre proiectele de lege si intre patenta, se póte incungiurá, de óre-ce in acea divergintia se cuprinde o mesura drepta spre a se puté constată si asemna fia carei parti o catatime ce corespunde folóseloru trase din usuarea comuna, si care este intemeliata in intentiunea legii esprimata prin principiulu statoritu. —

Daca cu privire la eruarea competentiei partiloru interesate din pasciunea si padurea comuna, la care eruare dupa §§ respectivi trebuie se se tiena inaintea ochiloru mesur'a folóseloru de pana a. 1848, s'au statoritu in chipu de chiae posesiunea ceeaalta mai cu séma pentru fostii supusi, se nasce intrebarea: ce feliu de proportiune trebuie se se tiena intru asemnarea competentiei supusului dela 1½ pana la 6 si respective 9 juguri, care este mesur'a proportionale ce are se se observe dela minimumu de 1½ jugu pana la 6 si respective 9 juguri de padure?? (Va urmá)

Brasiovu 9 Martiu (Feliurite). Dupa unu tempu linu de primavéra, cu care se distinsé Martisoru, incepù Aprile cu multa asprime, neu'a mai de una diumetate de urma cadiù, care trase dupa sene si unu inghetiu aspru, in catu e téma, ca mugurii cei imflati prin caldur'a lui Martisióru inghetiandu ne voru despoia de speranti'a unui culesu bogatu de póme. — Cunun'a Carpartiloru giuru in pregiurulu tiei e carunta si fiii lui Marte, cari ocupara pasurile, voru avé a suflá in degete. — Unii portá frica, cá nu cumva emigrantii séu insurgentii se ne dea vre o buna dimineti'a; dara n'au ce portá neci o frica, ca regimele a luatu mesuri pe totu loculu spre a impededá astufeliu de incercari. — Cerealele aici sunt effine, cucurudiulu 2 fl. 40 cr., graulu 3 fl. si 80—90 cr.; vitele effine si totusi manufactele scumpe de speriatu. De ce acésta? —

Atatu din provincia, catu si din Ungari'a avemu sciri, ca locuitorii s'au linistitu si arestarile au incetatu.

Dela Vien'a ne surprinde o noutate in costumulu de fama, cumca cancelari'a Ungariei, Croatiei si Ardélului se voru preface intr'unu ministeriu deosebitu, in capulu caruia va fi unu ministru coordinatu cu ministrulu de statu. —

Archiduces'a Hildegarde soci'a archiducelui Albert a re-pausatu in 2 Apriliu.

Sabiiu in 7. Aprilie. Secretarii ne potendu presenta protocolulu, la ordinea dilei este referatul comisiunei de 12 prin Dlu protopopu Hanea. Comisiunea au aflatu proiectulu regulamentului pentru organizarea trebiloru biseriesci, scolare etc. bunu de a se luá la desbatere, cá unulu ce este basatu pe autonomi'a bisericeii nóstre de susu pana diosu. Ce se atinge de cei d'antei 18 §§., cari tratéza mai cu séma despre constituirea infintandei mitropolie, comisiunea ii privece pana la convocarea unui sinodu mitropolitanu — la care voru puté luá parte si confratii nostri ungureni, banatieni si bucovineni, in urma nóuei petitiuni, care se va indrepta catu mai curundu catra Mai. S'a pré gratiosulu nostru imperatu — numai cá unu cadru de organizatiune, care apoi se va puté adopta séu modifica prin conlucrarea a tuturor factoriloru acestei mitropolii. Sinodulu priimesce cu cea mai mare multiamire dechiaratiunea Dlui referinte si trece apoi la desbaterea proiectului elaboratu de comisiune.

Inainte de a incepe desbaterea speciale, Dr. Glodariu voiesce a se lamuri unu principiu de fórte mare importantia pentru constitutiunea nóstra bisericeasca, doresce adeca a sci: ca óre cine este mai mare, biserica cá atare reprezentata prin membrii ei sinodali seu episcopulu respective mitropolitulu, care pórtá presidiulu in sinodu? — Ci propusatiunea aceasta ne aflandu destula spriginire se respinge si se ia la desbatere speciale elaboratulu comisiunei. Dupa acestu elaboratu titulu cartii se formuléza si se priimesce asia: „Regulamentulu organizatiunei trebiloru besericesci, scolare, fundationale romane de relegea greco-orientale in statele austriace, propusu de Escel. S'a episc. besericeii gr.-orientale din Ardealu Andreiu bar. de Siaguna, si pertractatu in sinodulu convocatu in Sabiiu pe 22 Martiu 1864.“

In introducere se suplinese persóna antaia „cu“ prin „sinodulu statoresce.“ —

§ 1—17 se priimescu mai intregu cu oresi, cari modificatiuni stilistice si partiale.

§ 18 se modifica dupa propusatiunea Dlui Dr. Tincu astufeliu: Regulamentulu acesta tratéze: 1) despre parochii; 2) protopresbiteriate; 3) monastiri; 4) eparchii; 5) mitropolia; 6) epitropia eparchiale si metropolitana; 7) senatul scolaru; 8) sinodulu metropolitanu; 9) sinodulu episcopiloru; 10) sinodulu comune alu erarchiei romane si serbe; 11) despre dreptulu Maiestaticu si dreptulu supremei inspectiuni alu coronei in privinti'a besericeii. Dupa aceasta modificatiune dara tratatulu consta numai din 11 in locu de 12 taiari. —

Cu aoeasta siedinti'a se incheie la 2 óre. Siedinti'a urmatóre se enuntia pe Mercuri inainté de amédi la 11 óre din caus'a serbatórei. (Va urmá.)

Cronica esterna.

ITALIA. Humbert princ. de coróna, fiulu lui Victoru Emanuelu, vorbi in Milanu in 28. catra corpulu oficiriloru de garnisóna pe facia, cumca tramisu fiendu de tatalu seu 'se inspectiunese trupele si se le cercetese spiritulu si lipsele 'si arata multiamirea cu cele ce a vediutu, si speréza, ca armat'a italiana in lupt'a ce 'i stà la usia, va adauge nóue laure flumuriloru italiene si finesce asia: „Noi suntemu cu totii aici ostasi si n'avemu trebuintia de privintie diplomatice; cá soldatu ve dechiaru dara, dloru, ca eu sperédiu pré siguru, cumca abia voru trece vreo cateva septemani, si noi vomu avé resbelu cu Austri'a si vomu trece flumurile peste Mincio; pregatiti dar' tóte la grandiósa lovitura, si dati se speramu, ca in scurtu vomu vedé valvaidu tricoloréle italiene pe zidurile Veronei.“ „Ipsissima vorba“ princ., care e comitatu de gen. Durando si Petiti com. trupeloru observatóre la Mincio.

RUSIA. Petersburg. In 31 Martiu s'a serbatu aici aniversarea a 50-lea a intrárei aliatiloru in Parisu cu o revista a guardiei pe din aintea monumentului imperatului Alecsandru I. „Invalidulu“ rusescu observa aici, ca pe candu alte natiuni eterniséza memori'a cea gloriósa a fapteloru prin monumente, in Rusi'a viéza faptele eroice ale strabuniloru in animile rusiloru; si aniversarele loru se serbéza prin reviste de armata. Totu „Invalidulu“ invinuesce si pe ministrulu Romaniei Cogalniceanu de simpatie pe facia pentru polonii revolutionari, observandule estor'a, ca dupa ce le e inchisa calea acum si peste Galiti'a le mai remase intratu posibilu numai peste Besarabi'a, Podoli'a si Volini'a, locuri ocupate de trupe si cu poporime dusimanósa revolutiunei polóne, care abia 'si mai redica capulu in cate unu locu cu remasitiile guerilice. —

RINCIP. UNITE ROMANE. Desbaterea cestiunei rurale inca n'a inceputu si reactiunea nu sta locului a misoá tóte, cá se mai amane acést'a cestiune, séu celu pucinu se o carnésca in folosulu ei. Dómne feresce, ce discurse, dispute, pline de pasiuni, cari inse ar' trebui acumu inlocuite cu seriositate barbatésca de romanu adeveratu, care ee'si védia idolulu inaltiarei sale intru inaltierea si a celui mai de diosu sufletu romanu!! Proprietarii ceru, cá statulu se platésca pamentulu totu prin pamentu din proprietatile comune ale statului; inse atunci mai bene s'aru dá fostiloru clacasi deadreptulu din aceleasi bunuri; fara a se mai face cuibu traficari-loru si in bunurile statului. —

„Monitoriulu“ cuprinde o circulare a ministrului primariu, prin care esta provóca pe prefecti, cá se venese dupa propagandisti, cari respandescu prin orasie si sate ura in contra guvernului sub pretectu de schimbarea calendariului, cá cum prin aceea s'aru tienti si insusi schimbarea religiunei ortodoxe; apoi mai indémna pe sateni la petitiuni colective, dicundu, ca numai asia voru poté luá mosiele boeriloru. Ei provóca dar' se luminese pe poporu, ca guvernulu si domnitoriulu tierei le va face dreptate, se fia numai cu acceptare, ascultandu numai de lege.

Mare orbire, candu dupace „Monitoriulu oficialu“ a publicatu legea rurala in vr'o 5000 de ecsemplare, „Buciumulu“ cum marturisesce singuru in 1500 si „Romanulu“ in 2000 ecsemplare prin tóte anghiurile tierei, totu mai cutésa unii proprietari a 'si bate jocu de legea rurala, pe candu aristocrati'a din Rusi'a luase ea iniciativ'a atatu la desrobire, catu si la cererea de institutiuni liberali, generali si comuni la totu poporulu! —

Proiectulu guvernului cuprinde in sene pre destule privintie si in favórea proprietariloru, cari ar' trebui se fia prea multumiti cu atat'a si se multumésca lui Dumnedieu de iniciativ'a ce li s'a facutu in caus'a acést'a pana a nu veni imperati'a stórcerei volnice, — ca cine inóta in contr'a torentelui se tiene de regiunea nebuniloru. —

„Romanulu“ vorbindu de imputarea facuta din partea Rusiei ministrului Cogalniceanu, ca simpatisésca cu polonii, aducundu'si a mente de trecutu, pone urmatórea intrebare, care face epoca de libertatea presei in Romani'a: „Chiaru daca amu voi se presupunemu ca guvernulu rusescu nu mai voiesce scaderea si peirea nóstra, intrebamu pe celu mai devotatu guvernului rusescu: cum amu poté se uitamu reulu si se presupunemu binele, candu Rusi'a tiene in domnirea ei o parte din corpulu nostru, o parte din Basarabi'a? Cine nu vede ca Rusi'a nu póte tiené diumetate din Basarabi'a neci pentru glori'a maririi neci pentru veniturile pecuniarie ce 'i da? Deci, lipsindu aceste doue interese ce in politica ar' poté scusa rapirea, si orbii potu vedé, ca Rusi'a nu tiene Basarabi'a de catu, ca se ne lipsésca de otarele nóstre firesci si cá se póta, tienendu in dinti o bucata din Romani'a, se pandésca unu minutu priinciosu, in care se traga restulu si se inghitia totu corpulu.“

Dupa acestea dice, ca vrendu a repará gresielele comise, candu cu infruntarea poloniloru la Costangali'a, romanii se de ospitalitate poloniloru, cari scapara din temnitia si din spansuratoriile rusesci, si fugira pe terenulu Romaniei, unde in districtele, Dorohoiu, Botosiani, Suceava se afla multi ecspusi fómeci. Adunarea camerei spriginindu pe Cogalniceanu a desaprobatu pretensiunile rusesci. — „Romanului“ inca i frica, cá nu cumva mai tardiu Cogalniceanulu se se impedece de vre o berna, de vre unu feliu de pop'a Costa, care jocase fest'a autonomiei romane. — Camer'a legislativa se ocupa acum totu cu bugetulu, in care pentru ministeriulu de esterne a primitu cifr'a de 1,495.234 lei. Afara de agenti'a dela Constantinopole, agenti'a dela Parisu, Londra si Turinu figurésa in bugetu cu 109.494 lei, a Serbiei cu 56.400 lei. Spesele ministeriului de esterne sunt 1,458.814 lei. Bugetulu speseloru consiliului de ministri s'a primitu in sum'a de 87.000 lei. Bugetulu ministrului de interne socotindu si servitiulu telegraficu, spitalele, se defige la 22,243.901 lei suprimenduse de acolo 9600 lei.

In 19 ale lunei lui Marte incepura ecsercitiile trupeloru romanesci formate in colóne, cu tabarire sub corturile de campania, cu scopu de a se ecsercítá soldatii cu asiediarea si redicarea in pripa a corturiloru si cu tactic'a strategiei resbelice si s'a vediutu, ca in 5 séu 6 minute corturile erau intinse si intr'alte pe atatea taber'a redicata cu totulu.

Darurile si suscrierile pentru tunuri si arme se continua, si déca e de crediutu „diurn.“ straine, apoi emigrantii poloni si maghiari concurgu prin Constantinopole in multime, si in

Iassy numai se afla prestă 2 mil, despre ceea ce diada. romane tacu infundate, pe candu altele vedu pericolulu invasiuniloru la usi'a noastră. —

„Viitoriulu“ diurn. politicu, literariu si comercialu in limb'a bulgara si romana ésa la lumina in Buouresci cu devis'a: concordia si aliantia si: dreptulu nationalitatiloru, sub redactiunea D. G. S. Racovsky; elu aduse in anuntulu seu, care apromite articole de fondu, parte comerciale, alte noutati si parte literaria, care suna asia: Parte literaria, alu carei unicu subiectu va fi a dovedi cari au fostu relatiunile acestoru doue natiuni in tempii vechi, d. e. cum au traitu totu d'a un'a in amore si aliare fraterna, aparandu'si impreuna drepturile si interesele loru nationali in contra inamiciloru comuni; cum 'si au conservatu chiaru pana astadi mai aceleasi obiceiuri, ceremonii casnice, canturi, dantiuri si portulu loru nationale; si acést'a nu este pucinu importantu; ca-ci aceste doue natiuni traiescu in acordu si amioicia, se asociasa cu promptitudine si cordialitate in intreprinderile loru comerciale, s'aliadia in familia prin casatoria, ceea ce nu potu face cu alte natiuni coreligionare, de exemplu cu grecii, sau si de se intempla pe alocurea, unu asemena casu este raru si esceptionale; cum aceste doue natiuni au combatutu odinóra cu gloria si au avutu unu singuru guvern, au formatu unu imperiu puternicu in tempulu marelui si gloriosului Asanu. Acést'a identitate de tenditie ne-o confirma nu numai istoria ce s'a pututu conservá, dar' insusi aceste doue natiuni, bulgara si romana, canta si 'si readucu aminte faptele gloriose ale lui Mircea Voda, Danu Voda, Mihai Bravulu etc. mandrindu-se impreuna cu numele lor, si considerandu'i cá comunii lor strabuni si eroi. Dupa caderea Bulgariei sub jugulu Turciei, Romani'a conservandu'si viéti'a politica si drepturile sale a fostu pentru natiunea bulgara unu asilu liberu si inviolabile; éra cas'a saténului romanu a fostu deschisa bulgarului cu cea mai mare ospitalitate cordiale. Asemenea si romanii refugiatu in urma in Bulgari'a, erau priimiti de catre bulgari cu bunetatea si ospitalitatea lor in cari sunt atatu de destinsi. In urma esolama, ca trebue se bage bine de séma la cunoscinti'a si caracterulu popóreloru, cu care au de a face, pentru-ca se afla in mediuloculu unui oceanu, (romanii ar' potea-o dice acést'a in adeveru, déca vréu se nu fia absorbiti de panslavismu) din care numai ei prin ei, prin fortiele loru fisice, morali si intelectuali, potu esi, apoi in urma eschiama: „Romani si bulgari de pretutindine!“ Voi tieneti in mana chiaea orientului, prin concursulu vostru ve va aretá acést'a diurnalulu nostru.“ Din tóte cate scrie pana acuma vedemu, ca tientésa la imperiulu bulgaro-romanu, ér' nu romano-bulgaru, cu tóte, ca Bulgari'a mai vertosu partea de catra Dunare a fostu si e impopolata mai numai cu romani, cari inse dupa caracterulu lor: „lasame se te lasu“ devenira multi bulgarisati, cari apoi de si trecura in tier'a romanésoa cá romani bulgarisati, ei totu au aretatu cu tóte ocaziunile miscarii orientului, ca sunt mai multu bulgari decatu romani, cari inse ar' trebui se 'si pretiuésca mai bine originea pe pamentulu Romaniei, si alu Mesiei aureliane, ér' romanii, cari sub imperiulu bulgaro-romanu erau p'aci se si pérda in oceanulu slavicu si numele, si astadi in Bulgari'a s'au desnacionalisatu cu totulu cá si romanii din fundulu Voivodinei, din Serbi'a catra Rusiav'a, secuime si Ungari'a, nu au a multimi atat'a ospitalitatei bulgariloru catu se jure in intentiunile lor, pe catu au cuventu a multimi bulgarii romaniloru, cari si in Romani'a au lasatu in originalitatea lor colonii intregi fara a le amenintia catu de pucinu limb'a. Credemu, ca redactorulu „Viitoriului“ scie bine, de ce recomanda la ai sei, cá se faca alegere intre caracterele popóreloru din orientu; inse dór' din cele patite a invetiatu si romanulu a nu se mai increde nemeni, a studiea mai bine consistinti'a si sinceritatea simpatieloru naturale si consangene si a tiené tare, ca numai „prin fortiele sale fisice, morali si intelectuali“ potu scapa cu viéti'a nationala din oceanulu, in care inóta, si din crisea, care li se ridica in capu, de cumva voru fi mai mari cosmopoliti, si mai rei nationalisti decatu altii. Sapere aude romane! ca renegatii, ci ne au destramatu si dau a ne mai destrama viéti'a si glori'a romana, — a carei perspectiva constringe cu splendóra s'a ochii celoru, caroru nu lea datu natur'a constructiunea de a o vedé in pomp'a s'a antica. — R.

Literariu. Efori'a scóleloru romanesci ortodoxe de aici publica in urmatóriele concursulu literariu la premiale **Rosetti**: „Este unu adeveru probatu prin esperintia: ca traducerea in limb'a matérna — cea nimerita — a autoriloru clasici este pe de o parte mediulu celu mai eficace spre a inaintá cultur'a unei limbe viue, éra pe de alt'a lectur'a cea mai sanatósa, ce se póte oferi unui poporu fora multa literatura nationale.“

D. conte Scarlatu Rosetti, petrunsu de acestu adeveru a sciutu ce ne lipsesce, candu in 21 Maiu 1860 s. v. a depusu la subscris'a Eforia, pe lung'a alte doue premia de cate 250 fl. v. a. destinate pentru traducerea lui Svetoniu si a lui Jordanes, si alu treilea de 1000 fl. v. a. dimpreuna cu fructulu de 4 ani pentru traducerea lui Tacitu.

De óre-ce terminulu prefíptu, publicatu prin diaria, pentru traducerea scripturiloru lui Tacitu, ce existu, cumu su: Agricol'a, Germani'a, Istori'a si Annales. se apropia a se implini la 21 Maiu 1864 s. v., subscris'a Eforia conformu obligamintei sale facia cu laudatulu conte, se grabesce cu acést'a a provocá pe acei din DD. literati romani, cari concurendu voru fi tradusu numitele opuri ale lui Tacitu séu unulu or altulu dintr'insele, se binevoiésca a tramite traducerile francate la subscris'a Eforia pana la 21 Maiu 1864 s. v. in modulu usitatu, adeca insocinduse manuscrisele de o epistola sigilata, pre a careia coperta se sté scrisu unu Moto óre-care, éra in lăintru numele si locuinti'a concurentului.

Manuscrisele incurse se apretiuiescu printr'o comisiune de trei membri competenti. — Resultatulu atatu in privinti'a lui Tacitu catu si a celorulalti doi autori, dimpreuna cu parerea aprobatória séu desaprobátória a comisiuniloru se voru aduce prin diaria la cunoscinti'a onor. publicu la timpulu séu.

Nr. 1017/1864.

2—3

E D I C T U.

Dela magistratulu urbanu si districtualu cá judecatoria se aduce cu acést'a la cunoscintia publica, cumuca la cererea Domnei Ecaterina Siyu nascuta Zsippa, cá siapura mostenitóre dupa Ioane Zsippa, s'a concesu licitatiunea publica libera a intregi avere remase dupa Ioane Zsippa, care sta din cas'a sub Nr. protocolulu funduaru 316 in suburbulu de susu, dimpreuna cu gradin'a pretiuta in 4000 fl. v. a., apoi din deosebite mobilie de casa anumitu mobile in pretiu de 175 fl. m. a.; si pentru licitarea realitatei s'au ordonatu doue termine, ad. pe 16 si 30 Aprile 1864, ér' pentru licitarea efectelor unu singuru terminu: pe 9 Aprilie 1864, totu deuna la 10 óre inainte de prandiu in loculu realitatei licitande séu in cas'a numita. Realitatea se va bate diosu in primulu terminu numai cu sum'a pretiurei séu preste acést'a; numai in terminulu alu doilea suptu acelasu; in casulu din urma inse rezervanduse dreptulu susu numitei eredietóre, cá in restimpu de trei dile se aprobe séu reprobe cumparatur'a; din contra efectele se voru licitá in susu insemnatulu terminu si suptu sum'a pretiurei, inse numai pe lenga deponerea pretiului.

Celelalte conditiuni de licitatiune precumu si pretiurea obiectelor licitande, si starea in care se afla realitatea in protocolulu funduaru se afla in cancelari'a de aici spre dispositiune la veri cine ar' vré se se informédie séu se ié copia.

De altumintrelea se observédia ecpresu, cumca licitati'a se face la libera cerere a clironomei si prin urmare creditoriloru asiguratu pre realitate le remane dreptulu loru rezervatu fara privire la pretiulu vendiarei.

Brasiovu in 19 Martiu 1864.

Magistratulu urbanu si districtualu cá tribunalu.

Cursurile la bursa in 8. Apriliu 1864 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 54 ⁵ / ₁₀ cr. v.
Augsburg	—	—	115 „ 35 „
London	—	—	116 „ — „
Imprumutulu nationalu	—	—	81 „ 15 „
Obligatiile metalice vechi de 5 % ₁₀	—	—	73 „ 25 „
Actiile bancului	—	—	773 „ — „
„ creditului	—	—	189 „ 80 „

Obligatii desarcinarii pamentului in 2. Apriliu 1864:

Bani 70·50 — Marfa 71 —